

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Frösåkersskolan 2024

Inledning

Planen omfattar Frösåkersskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2023, samt en utvärdering av föregående års plan.

Vision

Frösåkersskolans vision och vilja är att alla som vistas i skolan ska känna trygghet. Vi vill skapa förutsättningar så att alla elever kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäligen åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning, som en naturlig del i skolans verksamhet. Det arbetet ska genomföras av alla vuxna på skolan, i alla möten med eleverna. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på klassråd, föräldramöten, skolråd, arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersöka risker för diskriminering och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsakerna till riskerna.
3. Sätta upp mål och genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet i denna plan.

Åtgärdande arbete

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som agerar när något skett.

Östhammars kommuns skolor följer kommunens handlingsplan vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning, utan krav på bevisbörda. I vår kommun används ett digitalt verktyg för att rapportera och utreda kränkande behandling, KB Process heter processverktyget.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödjande och vägledande i det arbetet.

Ansvar och delaktighet

Det är viktigt att alla elever har en trygg skolmiljö som är fri från kränkande behandling och diskriminering. Frösåkersskolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande på olika sätt.

Främjande arbete innebär att förstärka det salutigena, dvs att identifiera och stärka det som fungerar väl och är positivt för eleverna och verksamheten. Det kan t.ex vara att bemöta varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Det främjande arbetet riktar sig till alla elever och genomförs enligt tidigare uppgjord planering. Det främjande arbetet pågår hela tiden och av all personal på skolan, oavsett om det uppstår problem i verksamheten. Skolan genomför en kartläggning varje år i form av trygghetsvandring och elevenkät. IBIS är också ett exempel på främjande arbete på Frösåkersskolan.

Förebyggande arbete innebär att upptäcka och förhindra framtida risker för kränkningar och otrygghet, exempelvis platser eller situationer som upplevs osäkra. Arbetet utgår från konkreta behov och riskområden som verksamheten har funnit vid den årliga kartläggningen (se främjande arbete).

Åtgärdande arbete innebär att ett problem redan har uppstått, t.ex att en kränkning har skett. Åtgärdande arbete riktar sig till ett visst område under en viss tidpunkt eller under ett tidsbestämt intervall

Nedan följer delaktigheten för elever och personal gällande Frösåkersskolans främjande och förebyggande arbete.

Elever

Elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, utifrån ålder, ska ingå i likabehandlingsarbetet. Eleverna är engagerade på olika sätt, bland annat genom elevråd, elevenkät, trygghetsvandring och mentorstid.

Skolpersonal

Vuxna på skolan befinner sig i elevernas arbetsmiljö, både på lektioner och raster. Det finns ett schema för pedagogiska luncher och rastvärdstid.

Mentor

Mentorerna har mentorstid med sin klass varje vecka. Det kan ske på olika sätt men ofta genom diskussioner kring läget på skolan eller i klassen. Mentorerna kan även ha enskilda mentorssamtal med sina mentorselever.

Elevhälsan

Skolans elevhälsa är tillgängliga för både elever och personal, både i sin profession och som en trygg vuxen. Många elever vänder sig till elevhälsan på ett naturligt sätt i sin skolvardag, vilket bidrar till att utveckla tilliten till vuxna. Elevhälsans närvaro bland eleverna fungerar också kompensatoriskt eftersom alla elever inte har samma tillgång till vuxenstöd i sin vardag utanför skolan.

Elevcoach befinner sig nära eleverna under skoldagen både inne i skolan och ute på raster.

Skolledning

Skolledningen möjliggör arbete med detta genom att prioritera det tidsmässigt och resursmässigt. Skolledning informerar vårdnadshavare regelbundet via Unikum och på föräldramöten om läget på skolan.

Trygghetsteamet

Trygghetsteamet utreder inkomna kränkingsanmälningar, kartlägger riskfaktorer och miljöer där kränkningar och konflikter kan uppstå samt kommer med förslag på förbättringar inom områden som uppmärksammas. Trygghetsteamet är också en länk till och från elevrådet.

Kartläggning och nulägesanalys

I arbetet med kartläggning och nulägesanalys har eleverna svarat på en enkät om bland annat trygghet och trivsel. Det har även genomförts trygghetsvandringar med grupper om 5-6 elever ur varje klass. Trygghetsvandringarnas resultat har diskuterats med elevrådet. Personal har involverats genom att enkätresultat har redovisats på ett APT. Under arbetet med planen har elevrådet tillfrågats för synpunkter.

Skolans nulägesanalys

Skolan gör ständiga reflektioner och analyser av läget på skolan baserat på observationer och samtal i olika former med eleverna i det dagliga arbetet. Frösåkersskolan är en 4-9 skola och är en relativt ny organisation. Den nya organisationen börjar sätta sig, men är i ett ständigt förändringsarbete för att hitta de arbetsätt som bäst skapar trygghet och studiero. På skolan finns en studio för de elever som är i behov av särskilt stöd i undervisningen. Studion bidrar till trygghet och en möjlighet till en lugn miljö för de elever som är i behov av detta.

Förbättringar har skett i matsalen vilket har lett till en mer inbjudande miljö. Bland annat kallas matsalen nu för restaurang, det har satts upp gardiner samt fönsterlampor. Tidigare ville inte elever gärna gå ut, men skolgården är nu färdigställd och ger möjlighet till många olika aktiviteter på rasterna. Rutiner gällande att mellanstadieeleverna går ut på rast har befasts vilket gör att eleverna är utspridda på ett större område vilket främjar trygghet. Inomhus ges möjlighet till rastaktiviteter som t.ex spel och pingis. Vi har sett över rastvärdar under rasttider. Att det finns vuxna där eleverna är under rasttid främjar trygghet och trivsel.

Vi ser att behovet av stöttning vad gäller konflikter är större i vissa årskurser och det sker kontinuerliga bedömningar om vilka insatser vi ger. Det förekommer också överlag ett språkbruk som upplevs otrevligt. Från höstterminen 2023 har skolan haft årskursblandade visten. Det har inte upplevts gett effekt på upplevelse av ökad trivsel och trygghet på vad man kan se i elevernas svar i elevenkäten.

Vi ser även en viss bristande respekt för skolans lokaler, både vad gäller nedskräpning och skadegörelser. Upplevelsen är dock att skadegörelse och nedskräpning har minskat. Det är ett normbrytande beteende som tillsammans med andra regelbrott sprider en negativ stämning i främst vissa visten. Detta är ett problem och skapar en otrygg skolmiljö.

Det har även uppmärksammats att det förekommer vejpande inomhus på skolan på undanskymda platser. Annat som särskilt uppmärksammats har varit att det har fotats, filmats och delats material på elever genom sociala medier vilket skapat stor otrygghet bland elever samt gett stor spridning av konflikter och kränkningar. Vi har haft besök av Grubbelklubben varannan vecka under höstterminen där eleverna fått svara på olika dilemmafrågor.

Att ha en nära och god relation med vårdnadshavare ser vi har positiv inverkan på tryggheten hos elever varför vi år har haft Öppet hus istället för traditionella föräldramöten.

IBIS – Inkluderande beteendestöd i skolan

Höstterminen 2022 inledde vi på Frösåkersskolan ett samarbete med Uppsala Universitet och forskaren Martin Karlberg. Programmet vi följer och arbetar med heter IBIS (Inkluderande Beteendestöd I Skolan) och det går ut på att deltagande skolor ska arbeta proaktivt med arbetsro, struktur, rutiner och regler samt relationerna mellan lärare och elever. På så sätt ska en positiv skolkultur stärka elevernas skolprestationer och sociala färdigheter. Rutiner, struktur, trygghet och förutsägbarhet är grundpelare i att skapa en bra skolmiljö där eleverna trivs och utvecklas.

Genom att arbeta med att skapa goda relationer till eleverna, visa vad vi förväntar oss av dem samt att vi skapar rätt förutsättningar för eleverna att lyckas tänker vi att vi tillsammans kommer att skapa en tryggare och mer positiv miljö tillsammans med eleverna. Under höstterminen har personal arbetat med relationskartläggningar mellan personal och elev. Mentorerna har också i hög utsträckning undervisat kring förväntade beteenden. IBIS är en del av det främjande arbetet för studiero och trygghet på skolan. Utifrån behov har också IBIS-metoden används åtgärdande när eleverna inte levt upp till förväntade beteenden.

Elevernas åsikter och tankar

I trygghetsenkäterna svarar ca 85-90 % av eleverna att de är trygga i skolan. Ca 78-90% av eleverna på mellanstadiet och ca 70-80% av eleverna på högstadiet uppger att de har någon vuxen att vända sig till alltid/ofta. Resultatet visar att mellanstadieeleverna i högre grad känner att de har en vuxen att vända sig till än högstadieeleverna. Att känna tillit till vuxna är viktigt och också ett mått på trygghet och ett resultat att fokusera på. Trygghetsenkäten visar sammantaget att elevernas känsla av trygghet ligger stabilt/oförändrat sedan förra året.

Utifrån trygghetsvandringarna framkommer att de platser som eleverna framhåller som mest otrygga är omklädningsrum, duschar, toaletter och vissa delar i ”kommunikationen” som används som rastutrymmen. Agoran och trapporna är några områden som särskilt nämns. Anledningar som nämns är att ”man är rädd att ramla och att man blir tittad på eller få saker kastat på en uppfifrån”. Toaletterna upplevs som ostädade ibland. Eleverna upplevs känna trygghet i sitt egna visten. Liksom att vuxna rör sig bland eleverna. Vid trygghetsvandringarna framkommer också att flödet i matsalen inte fungerar. Det blir bla otydligt hur man ska gå när man hämtar mat och när man ska lämna sin tallrik. Vid trygghetsvandringarna framkom också att det inte finns tillräckligt med speglar. Det är trångt i omklädningsrummen på grund av att flera klasser och årskurser byter om samtidigt. Eleverna reagerar också negativt på den nedskräpning och skadegörelse som sker. Mellanstadieelever tycker att de äldre eleverna känns läskiga och högstadieeleverna tycker att mellanstadieeleverna springer runt mycket.

Gällande skolgården trivs eleverna med den även det kan uppstå konflikter särskilt vid fotbollsplanen. Det framhålls även att det bara finns en klocka utomhus.

Eleverna har några egna förslag på förändringar/förbättringar, vilka kan sammanfattas i följande punkter:

- Hänga tak/nät över Agoran
- Avskärmning med mjölken i restaurangen.
- Fler lugna ställen att sitta vid.
- Bibliotek saknas.
- En till ”mackstation”.
- Max två klasser/omklädningsrum, fler toaletter och närhet till vuxna.
- En till klocka utomhus.

Mål och uppföljning

Målen som vi tar fram och som vi kommer att arbeta under kommande år tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Följande som visas är föregående plans mål som vi under året arbetade med och som vi nu har utvärderat.

Där efter följer de nya målen för 2024 som vi har satt utifrån det nuläge vi har samt utifrån de trygghetsenkäter och trygghetsvandringar som genomfördes i november/december.

Prioriterade mål 2023

<i>Nuläge</i>	<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Uppföljning</i>
Eleverna har behov av en arbetsmiljö som ger trygghet och studiero.	Eleverna ska ha en arbetsmiljö som är präglad av positiva normer och bidrar till en god inläring.	<ul style="list-style-type: none"> • IBIS • Ledarskap i klassrummet- Lyckas tillsammans • Gruppstärkande aktiviteter på mentorstid • Salutogent förhållningssätt till eleverna 	<p>Förstelärare och skolpsykolog</p> <p>Förstelärare</p> <p>Mentorer</p> <p>Samtliga vuxna på skolan</p>	<p>IBIS är ett pågående arbete och under 2023 har fokus varit på relationer.</p> <p>Bokcirkel samt kollegialabesök har genomförts av undervisande lärare.</p> <p>Gruppstärkande aktiviteter har skett genom förbestämda aktiviteter av IBISteamet.</p> <p>Vi har arbetat för att öka positiv förstärkning till eleverna.</p>
Elevernas upplevelse av att ha trygg vuxen att vända sig till har sjunkit sedan tidigare år.	Eleverna ska ha tillgång till minst en vuxen som de känner tillit till.	<ul style="list-style-type: none"> • IBIS • Aktiv rastvärd • Närvarande vuxen 	Samtliga vuxna på skolan	<p>IBIS är pågående.</p> <p>Rastvärdar finns under elevernas raster.</p>

<p>Eleverna har behov av att ha trygga lokaler att vistas i under skoldagen.</p>	<p>Eleverna ska ha en skolmiljö som är präglad av positiva normer och en förutsägbarhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Se över flödet i matsalen. • Meningsfulla aktiviteter under raster • Ökad vuxennärvaro i omklädningsrum • Mobilfritt i samband med idrott • IBIS 	<p>Elevråd och skolledning</p> <p>Rastvärd</p> <p>Idrottslärare</p> <p>Idrottslärare</p> <p>Alla vuxna på skolan</p>	<p>Flödet i matsalen är ett fortsatt problem som tas upp. Förslag till nästa års plan att ha pilar på golvet samt utöka med ytterligare en mackstation.</p> <p>Rastaktiviteter har varit planerade under höstterminen men inte kunnat genomföras i önskad utsträckning på grund av arbetsbelastning.</p> <p>Det har varit ökad vuxennärvaro vid behov vid omklädningsrum. Mobiler har lämnats in vid lektionsstart. Pga schema har inte mobiler kunnat tas om hand innan omklädningsrummen.</p>
--	--	--	--	---

Prioriterade mål 2024

Nuläge	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Eleverna har behov av en arbetsmiljö som ger trygghet och studiero.	Eleverna ska ha en arbetsmiljö som är präglad av positiva normer och bidrar till en god inläring.	<ul style="list-style-type: none"> • IBIS är ett pågående arbete med fokus relationer. • Arbete med förväntade beteenden på mentortiden genom förbestämda aktiviteter av IBIS-teamet. • Mobilfri skola • Tydligare konsekvenstrappa • Tydlig lektionsstruktur och klassrumsrutiner vid start och avslut 	<p>IBIS-teamet/All personal på skolan</p> <p>Mentorer/IBIS-teamet/ledningsgruppen</p> <p>All personal</p> <p>Skolledning</p> <p>Lärare</p>	November 2024
Eleverna har behov av att ha trygga vuxna att vända sig till.	Eleverna ska ha tillgång till minst en vuxen som de känner tillit till.	<ul style="list-style-type: none"> • IBIS - arbetet fortsätter med relationskartläggningarna. • Ökad vuxennärvaro bland eleverna på rast och i restaurangen samt vid morgonen/hemgång. Säg ”Hej” till eleverna • Aktiv rastvärd 	<p>All personal</p> <p>All personal</p> <p>All personal</p>	November 2024

<p>Eleverna har behov av att ha trygga lokaler att vistas i under skoldagen.</p>	<p>Eleverna ska ha en skolmiljö som är präglad av positiva normer och en förutsägbarhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad trivsel i restaurangen genom regelbundna matråd och fler brödstationer, tydligare markeringar i golvet om flödet av elever från det att man hämtar mat tills att man lämnar in disken • Meningsfulla aktiviteter under raster • IBIS – arbete med förväntande beteenden på vår skola och i alla lokaler. • Se över schemat omklädningsrum för bättre trivsel. • Fasta bord i restaurangen för åk 4-6 	<p>Elevråd/matråd</p> <p>Rastvärdar</p> <p>Mentorer/IBIS-teamet/Ledningsgruppen /All personal</p> <p>Skolledning</p> <p>Mentorer</p>	<p>November 2024</p>
<p>Eleverna har behov av en miljö som är fri från kränkningar i skolmiljö och även på nätet.</p> <p>Elever har behov av att känna sig trygg med att inte bli fotad eller filmad eller annat som kan delas på sociala</p>	<p>Alla elever ska lämna in mobilen vid skoldagens start</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilfri skola • Skolan erbjuder andra aktiviteter på rasterna • Namnmärkta mobillådor • Mobiler som tas med till skolan lämnas in vid skoldagens start. • Vårdnadshavare kontaktas när 	<p>Skolans personal</p> <p>Trygghetsteamet/rastvärdar</p> <p>Mentorer</p> <p>Lärare</p> <p>Mentorer</p>	<p>November 2024</p>

<p>medier under skoltid.</p>		<p>eleven inte lämnar in mobilen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Insatser till eleverna om sociala medier och att dela material • Analys av inkomna kränkingsanmälningar tillsammans trygghetsvandringen som genomförts 	<p>Elevhälsa/Trygghetssteam/All personal</p> <p>Trygghetsteamet</p>	
------------------------------	--	---	---	--